

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.06- 05.01/014.021.1/Б/ОК15- 2022
	Екземпляр № 1	Арк 13/1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
педагогічних технологій та освіти
впродовж життя

23 вересня 2022 р.,

протокол № 1

Голова Вченої ради

Оксана ЧЕРНИШ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Практична граматика основної іноземної мови»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 014 «Середня освіта»
спеціалізація 014.021 «Англійська мова і література»
освітньо-професійна програма «Англійська мова і література»
факультет педагогічних технологій та освіти впродовж життя
кафедра педагогічних технологій та мовної підготовки

Схвалено на засіданні
кафедри педагогічних технологій та
мовної підготовки
22 вересня 2022 р.,
протокол №1

Завідувач кафедри

 Наталя АНДРІЙЧУК

Розробники: к.п.н., доц., завідувач кафедри педагогічних технологій та мовної
підготовки АНДРІЙЧУК Наталя,
асистент кафедри педагогічних технологій та мовної підготовки МАКАРЕВИЧ Олег

Житомир
2022-2023 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.06- 05.01/014.021.1/Б/ОК15- 2022
	Екземпляр № 1	Арк 13/2

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів - 7	Галузь знань 01 «Освіта/Педагогіка»	нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність 014 «Середня освіта» 014.021 «Англійська мова і література»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 6		2-й	
Загальна кількість годин – 210 год		Семестр	
		3-й	4-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: Аудиторних – 4/3 год Самостійної роботи – 3 год	Освітній ступінь «бакалавр»	-	-
		Практичні	
		64 год	48 год
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		56 год	42 год
Вид контролю: 3-й семестр – залік, 4-й семестр – екзамен			

Частка аудиторних занять і частка самостійної та індивідуальної роботи у загальному обсязі годин з навчальної дисципліни становить:

для денної форми навчання – 53% аудиторних занять, 47% самостійної роботи;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.06- 05.01/014.021.1/Б/ОК15- 2022
	Екземпляр № 1	Арк 13/3

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є оволодіння граматичною будовою англійської мови та використання граматичних структур у мовленнєвій діяльності; форми та структури граматики іноземної мови, що є складовою частиною мовної компетенції.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

– систематизація і узагальнення знань студентів, набутих за попередні роки вивчення англійської мови;

– виявлення закономірних граматичних відповістей в англійській та українській мовах;

– формування та автоматизація граматичних вмінь та навичок з граматики англійської мови

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей:**

Загальні компетентності:

ЗК-6. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях

ЗК-9. Здатність використовувати знання іноземної мови в освітній діяльності

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК-7. Здатність дотримуватися сучасних мовних норм (з іноземної та державної мови), володіти іноземною мовою на рівні не нижче С1, використовувати різні форми й види комунікації в освітній діяльності, обирати мовні засоби відповідно до стилю й типу тексту.

Отримані знання стануть складовими наступних **результатів навчання:**

РН-1. Знає сучасні філологічні й дидактичні засади навчання іноземної мови та зарубіжної літератури.

РН-6. Має творчо-критичне мислення, творчо використовує різні теорії й досвід (вітчизняний, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.

РН-8. Володіє комунікативною мовленнєвою компетентністю з української та іноземної мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), здатний удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.06- 05.01/014.021.1/Б/ОК15- 2022
	Екземпляр № 1	Арк 13/4

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. Неособові форми дієслова.

Змістовий модуль 1. Інфінітив. Форми інфінітиву. Морфолого-синтаксичні характеристики інфінітиву в англійській мові. Синтаксичні функції інфінітиву в реченні. Предикативні конструкції з інфінітивом. Переклад синтаксичних конструкцій з інфінітивом.

Змістовий модуль 2. Герундій. Форми герундію. Морфолого-синтаксичні характеристики герундію в англійській мові. Синтаксичні функції герундію в реченні. Предикативні герундіальні конструкції. Переклад синтаксичних конструкцій з герундієм.

Змістовий модуль 3. Дієприкметник. Форми дієприкметника. Морфолого-синтаксичні характеристики дієприкметника в англійській мові. Синтаксичні функції дієприкметника в реченні. Предикативні конструкції з дієприкметником. Переклад синтаксичних конструкцій з дієприкметником.

МОДУЛЬ 2. Речення.

Змістовий модуль 4. Основні види речень в англійській мові. Класифікації англійських речень. Комунікативні типи речень. Структурні типи речень. Односкладні / двоскладні речення. Повні / еліптичні речення. Номінативні / дієслівні речення. Безособові речення в англійській мові.

Змістовий модуль 5. Просте речення. Структура простого речення. Члени речення: підмет, присудок, додаток, означення, обставина. Види підмету в англійській мові. Види присудку в англійській мові. Види додатку в англійській мові. Види обставин в англійській мові. Порядок слів в англійському реченні. Інверсія.

Змістовий модуль 6. Складне речення. Структурні типи складних речень. Складносурядне та складнопідрядне речення. Сполучники та сполучникові слова. Типи підрядних речень в англійській мові. Структурний аналіз англійських складних речень.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.06- 05.01/014.021.1/Б/ОК15- 2022
	Екземпляр № 1	Арк 13/5

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота
Модуль 1. Неособові форми дієслова				
Змістовий модуль 1. Інфінітив				
Тема 1. Загальна інформація про неособові форми дієслова. Форми інфінітиву в англійській мові.	4	-	2	2
Тема 2. Морфолого-синтаксичні характеристики інфінітиву в англійській мові.	4	-	2	2
Тема 3. Синтаксичні функції інфінітиву в реченні. Виконання вправ на вживання синтаксичних функцій інфінітиву	4	-	2	2
Тема 4. Виконання вправ на вживання синтаксичних функцій інфінітиву	6	-	4	2
Тема 5. Виконання вправ на вживання інфінітиву	6	-	4	2
Тема 6. Предикативні конструкції з інфінітивом.	4	-	2	2
Тема 7. Виконання вправ на вживання предикативних конструкцій з інфінітивом	4	-	2	2
Змістовий модуль 2. Герундій				
Тема 8. Форми герундію в англійській мові	6	-	4	2
Тема 9. Морфолого-синтаксичні характеристики герундію в англійській мові.	6	-	4	2
Тема 10. Синтаксичні функції герундію в реченні.	6	-	4	2
Тема 11. Виконання вправ на визначення синтаксичних функцій герундію	6	-	4	2
Тема 12. Виконання вправ на вживання герундію	6	-	4	3
Тема 13. Предикативні герундіальні конструкції	6	-	4	2
Тема 14. Виконання вправ на вживання предикативних конструкцій з герундієм	6	-	4	2
Змістовий модуль 3. Дієприкметник				
Тема 15. Форми дієприкметника в англійській мові.	6	-	4	2
Тема 16. Морфолого- синтаксичні характеристики дієприкметника в англійській мові.	4	-	2	2
Тема 17. Синтаксичні функції дієприкметника (Present Participle) в реченні	6	-	2	2
Тема 18. Виконання вправ на визначення синтаксичних функцій Present Participle	6	-	2	2
Тема 19. Синтаксичні функції дієприкметника (Past Participle) в реченні	6	-	2	2
Тема 20. Виконання вправ на визначення синтаксичних функцій	6	-	2	2

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.06- 05.01/014.021.1/Б/ОК15- 2022
	Екземпляр № 1	Арк 13/6

Past Particle				
Тема 21. Виконання вправ на вживання дієприкметника	6	-	2	2
Тема 22. Предикативні конструкції з дієприкметником. Виконання вправ на вживання предикативних конструкцій з дієприкметником	6	-	2	2
Разом за модуль 1	120	-	64	48
Модуль 2. Речення				
Змістовий модуль 4. Основні види речень в англійській мові				
Тема 23. Класифікації англійських речень. Комунікативні типи речень. Структурні типи речень.	10	-	4	4
Тема 24. Односкладні / двоскладні речення. Повні / еліптичні речення.	8	-	4	4
Тема 25. Номінативні / дієслівні речення. Безособові речення в англійській мові.	8	-	4	4
Змістовий модуль 5. Просте речення				
Тема 26. Структура простого речення. Члени речення: підмет, присудок, додаток, означення, обставина.	6	-	4	3
Тема 27. Види підмету в англійській мові. Види присудку в англійській мові.	6	-	4	3
Тема 28. Види додатку в англійській мові. Види обставин в англійській мові.	6	-	4	3
Тема 29. Порядок слів в англійському реченні. Інверсія.	6	-	4	3
Змістовий модуль 6. Складне речення				
Тема 30. Структурні типи складних речень. Складносурядне речення.	6	-	4	3
Тема 31. Типи підрядних речень в англійській мові. Складнопідрядне речення.	6	-	4	3
Тема 32. Складнопідрядне речення. Основні види підрядних речень: підметові, предикативні, додаткові, означальні та обставинні підрядні речення.	8	-	4	3
Тема 33. Складнопідрядне речення.	8	-	4	3
Тема 34. Структурний аналіз англійських складних речень.	6	-	2	3
Тема 35. Синтаксичний аналіз англійських складних речень.	6	-	2	3
Разом модуль 2	90	-	48	42
ВСЬОГО	210	-	112	98

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.06- 05.01/014.021.1/Б/ОК15- 2022
	Екземпляр № 1	Арк 13/7

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
Модуль 1		
1.	Загальна інформація про неособові форми дієслова. Форми інфінітиву в англійській мові.	2
2.	Морфолого-синтаксичні характеристики інфінітиву в англійській мові.	2
3.	Синтаксичні функції інфінітиву в реченні. Виконання вправ на вживання синтаксичних функцій інфінітиву	2
4.	Виконання вправ на вживання синтаксичних функцій інфінітиву	4
5.	Виконання вправ на вживання інфінітиву	4
6.	Предикативні конструкції з інфінітивом.	2
7.	Виконання вправ на вживання предикативних конструкцій з інфінітивом	2
8.	Форми герундію в англійській мові	4
9.	Морфолого-синтаксичні характеристики герундію в англійській мові.	4
10.	Синтаксичні функції герундію в реченні.	4
11.	Виконання вправ на визначення синтаксичних функцій герундію	4
12.	Виконання вправ на вживання герундію	4
13.	Предикативні герундіальні конструкції	4
14.	Виконання вправ на вживання предикативних конструкцій з герундієм	4
15.	Форми дієприкметника в англійській мові.	4
16.	Морфолого-синтаксичні характеристики дієприкметника в англійській мові.	2
17.	Синтаксичні функції дієприкметника (Present Participle) в реченні	2
18.	Виконання вправ на визначення синтаксичних функцій Present Participle	2
19.	Синтаксичні функції дієприкметника (Past Participle) в реченні	2
20.	Виконання вправ на визначення синтаксичних функцій Past Participle	2
21.	Виконання вправ на вживання дієприкметника	2
22.	Предикативні конструкції з дієприкметником. Виконання вправ на вживання предикативних конструкцій з дієприкметником	2
Модуль 2		
23.	Класифікації англійських речень. Комунікативні типи речень. Структурні типи речень.	4

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.06- 05.01/014.021.1/Б/ОК15- 2022
	Екземпляр № 1	Арк 13/8

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
24.	Односкладні / двоскладні речення. Повні / еліптичні речення.	4
25.	Номінативні / дієслівні речення. Безособові речення в англійській мові.	4
26.	Структура простого речення. Члени речення: підмет, присудок, додаток, означення, обставина.	4
27.	Види підмету в англійській мові. Види присудку в англійській мові.	4
28.	Види додатку в англійській мові. Види обставин в англійській мові.	4
29.	Порядок слів в англійському реченні. Інверсія.	4
30.	Структурні типи складних речень. Складносурядне речення.	4
31.	Типи підрядних речень в англійській мові. Складнопідрядне речення.	4
32.	Складнопідрядне речення. Основні види підрядних речень: підметові, предикативні, додаткові, означальні та обставинні підрядні речення.	4
33.	Складнопідрядне речення.	4
34.	Структурний аналіз англійських складних речень.	2
35.	Синтаксичний аналіз англійських складних речень.	2
	Разом	112

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.06- 05.01/014.021.1/Б/ОК15- 2022
	Екземпляр № 1	Арк 13/9

6. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
Модуль 1		
1.	Загальна інформація про неособові форми дієслова. Форми інфінітиву в англійській мові.	2
2.	Морфолого-синтаксичні характеристики інфінітиву в англійській мові.	2
3.	Синтаксичні функції інфінітиву в реченні. Виконання вправ на вживання синтаксичних функцій інфінітиву	2
4.	Виконання вправ на вживання синтаксичних функцій інфінітиву	2
5.	Виконання вправ на вживання інфінітиву	2
6.	Предикативні конструкції з інфінітивом.	2
7.	Виконання вправ на вживання предикативних конструкцій з інфінітивом	2
8.	Форми герундію в англійській мові	2
9.	Морфолого-синтаксичні характеристики герундію в англійській мові.	2
10.	Синтаксичні функції герундію в реченні.	2
11.	Виконання вправ на визначення синтаксичних функцій герундію	2
12.	Виконання вправ на вживання герундію	2
13.	Предикативні герундіальні конструкції	2
14.	Виконання вправ на вживання предикативних конструкцій з герундієм	2
15.	Форми дієприкметника в англійській мові.	2
16.	Морфолого-синтаксичні характеристики дієприкметника в англійській мові.	2
17.	Синтаксичні функції дієприкметника (Present Participle) в реченні	2
18.	Виконання вправ на визначення синтаксичних функцій Present Participle	2
19.	Синтаксичні функції дієприкметника (Past Participle) в реченні	2
20.	Виконання вправ на визначення синтаксичних функцій Past Participle	2
21.	Виконання вправ на вживання дієприкметника	2
22.	Предикативні конструкції з дієприкметником. Виконання вправ на вживання предикативних конструкцій з дієприкметником	2
Модуль 2		
23.	Класифікації англійських речень. Комунікативні типи речень. Структурні типи речень.	6
24.	Односкладні / двоскладні речення. Повні / еліптичні речення.	4
25.	Номінативні / дієслівні речення. Безособові речення в англійській мові.	4
26.	Структура простого речення. Члени речення: підмет, присудок,	4

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.06- 05.01/014.021.1/Б/ОК15- 2022
	Екземпляр № 1	Арк 13/10

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
	додаток, означення, обставина.	
27.	Види підмету в англійській мові. Види присудку в англійській мові.	4
28.	Види додатку в англійській мові. Види обставин в англійській мові.	4
29.	Порядок слів в англійському реченні. Інверсія.	4
30.	Структурні типи складних речень. Складносурядне речення.	4
31.	Типи підрядних речень в англійській мові. Складнопідрядне речення.	4
32.	Складнопідрядне речення. Основні види підрядних речень: підметові, предикативні, додаткові, означальні та обставинні підрядні речення.	4
33.	Складнопідрядне речення.	4
34.	Структурний аналіз англійських складних речень.	4
35.	Синтаксичний аналіз англійських складних речень.	4
	Разом	98

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.06- 05.01/014.021.1/Б/ОК15- 2022
	Екземпляр № 1	Арк 13/11

7. Індивідуальні самостійні завдання

Індивідуальні завдання для самостійної роботи студентів не передбачені.

8. Методи навчання

1. Вербальні методи (усне опитування, пояснення, коментарі; робота в групах на моделювання комунікативних ситуацій)
2. Наочні методи (презентація, ілюстрування)
3. Практичні методи (виконання вправ рецептивного, репродуктивного, рецептивно-продуктивного характеру)
4. Дискусійний метод
5. Проблемний метод
6. Методи самостійної роботи (виконання письмових та усних вправ відповідно до теми)

9. Методи контролю

1. Метод усного контролю. Етапи усного опитування: постановка викладачем питань (завдань) з урахуванням специфіки предмета і вимог програми; підготовка студентів до відповіді і викладення своїх знань: корекція і самоконтроль викладених знань по ходу відповіді; аналіз і оцінка відповіді.

2. Методи письмового контролю (письмові контрольні роботи, диктанти, письмові заліки та ін.).

3. Тестова перевірка знань (тести на доповнення; тести на використання аналогії; тести на зміну елементів відповіді)

4. Програмоване опитування студентів полягає у пред'явленні всім студентам стандартних вимогу процесі перевірки.

5. Самоконтроль і самооцінка.

6. Залік/екзамен.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.06- 05.01/014.021.1/Б/ОК15- 2022
	Екземпляр № 1	Арк 13/12

10. Розподіл балів

1 семестр (залік)

Поточне тестування та самостійна робота																						МК	Сума
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2							Змістовий модуль 3									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18	T19	T20	T21	T22	20	100
3	3	3	3	3	3	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4		

2 семестр (екзамен)

Поточне тестування та самостійна робота														МК	Сума
Змістовий модуль 4			Змістовий модуль 5					Змістовий модуль 6							
T23	T24	T25	T26	T27	T28	T29	T30	T31	T32	T33	T34	T35	20	100	
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	7	7			

Шкала оцінювання

За шкалою	Екзамен	Залік	Бали
A	Відмінно	Зараховано	90-100
B	Добре	Зараховано	82-89
			74-81
D	Задовільно	Зараховано	64-73
E			60-63
FX	Незадовільно	Не зараховано	35-59
F		Не зараховано	0-34

11. Рекомендована література

Основна література

1. Virginia Evans, Jenny Dooly. New Round Up-6. English Grammar Practice. Student's Book (+CD-ROM). Longman (Pearson Education), 2010. - 144 p.
2. Mark Foley, Diane Hall. My Grammar Lab. Advanced. Pearson. - 385 p.
3. Raymond Murphy. English Grammar in Use. Cambridge University Press, 2019.- 379 p.

Допоміжна література

1. Virginia Evans, Jenny Dooly. New Round Up-5. English Grammar Practice. Student's Book (+CD-ROM). Longman (Pearson Education), 2011. - 209 p.
2. Virginia Evans, Jenny Dooly. . Grammar Way - 4. English Grammar Practice. Student's Book with answers. Express Publishing, 2011. - 278 p..
3. Virginia Evans, Jenny Dooly. . Grammar Way - 3. English Grammar Practice.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.06- 05.01/014.021.1/Б/ОК15- 2022
	Екземпляр № 1	Арк 13/13

Student's Book with answers. Express Publishing, 2011.- 272 p.

4. Черноватий Л.М., Карабан В.І., Набокова І.Ю та ін. Практична граматики англійської мови з вправами. - Том 1. (Рекомендовано Міністерством освіти і науки України) Навч. Посібник. - Вінниця: Нова книга, 2005. - 288 с.

5. Черноватий Л.М., Карабан В.І., Набокова І.Ю та ін. Практична граматики англійської мови з вправами. - Том 2. (Рекомендовано Міністерством освіти і науки України) : Навч. Посібник. - Вінниця: Нова книга, 2005. - 288 с.

6. Черноватий Л.М., Карабан В.І., Набокова І.Ю. та ін. Практична граматики англійської мови з вправами: Базовий курс (Рекомендовано Міністерством освіти і науки України) : Навч. посібник. - Вінниця: Нова книга, 2007.-248 с.

12. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. English Grammar Online Exercises and Downloadable Worksheets [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://www.englishgrammar.at/>

2. Perfect English Grammar [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://www.perfect-english-grammar.com/>

3. British Council. Learn English <https://learnenglish.britishcouncil.org/grammar>.

4. Resources for learning English. - <https://www.ef.com/>

5. English language resources for students
<https://www.englishteacherwebsites.com/resource-se.html>